

MĚSTSKÁ KNIHOVNA TÁBOR

VÝROČNÍ ZPRÁVA

za rok 2020

**Městská knihovna Tábor
příspěvková organizace
Jiráskova 1775, 390 01 Tábor
IČ 70886334
Statutární zástupce: Mgr. Eva Staněk
Zřizovatel: Město Tábor**

Obsah

Úvod	3
Doplňování a zpracování knihovního fondu	3
Čtenáři	3
Služby knihovny.....	4
Spolupráce	6
Regionální funkce	7
Organizační a správní opatření.....	8
Hospodaření	8
Výhled rozvoje	8
Stav knihovního fondu Městské knihovny Tábor ke dni 31. 12. 2020	9
Uživatelé a návštěvníci knihovny v roce 2020.....	10

Úvod

Rok 2020 byl v knihovně ve znamení nenadálých zvratů v provozu z důvodu epidemie koronaviru Covid 19. Knihovna operativně dle vládních nařízení měnila otevírací dobu, minimalizovala své služby, učila se aktivně vstupovat do online prostoru...

Velkým milníkem v novodobé historii knihovny byl přechod na nový automatizovaný knihovní systém Koha, čímž knihovna definitivně ukončila spolupráci s firmou Lanius, která byla dosavadním dodavatelem tohoto nezbytného produktu pro provoz knihovny.

V létě 2020 Rada města schválila předloženou Strategii činnosti a rozvoje knihovny 2020-2030, což umožňuje zcela konkrétně ukotvit knihovnu jako smysluplnou a potřebnou součást města.

V roce 2020 knihovna rovněž zaktualizovala svůj web, jak po grafické tak technické stránce s důrazem na jeho přístupnost pro všechny a s ohledem na různé specifické potřeby návštěvníků, např. pro nevidomé.

Doplňování a zpracování knihovního fondu

Přes časté „covidové“ uzavírky se i v roce 2020 podařilo doplňovat knihovní fond téměř v běžném režimu. Pokračovali jsme ve využívání grantu Ministerstva kultury ČR „Česká knihovna“ a pořídili aktuální tituly českých autorů. Dále jsme získali knihy z projektu „Cizojazyčná literatura“, který garantuje Moravská zemská knihovna. Průběžně rovněž doplňujeme fond společenských her, CD a DVD.

Kromě standardních cest (knižní distributoři, internetové obchody) doplňujeme fond i prostřednictvím antikvariátů, kde systematicky dohledáváme především tituly z doporučené četby. Z nabízených knih od čtenářů vybíráme vhodné tituly pro naše oddělení, knihy, které nepoužijeme pro budování fondu, jsou umístěny v knihobudkách. Knihy vyřazené z fondu Městské knihovny Tábor nabízíme ostatním knihovnám, školám a dalším zájemcům dle metodiky Národní knihovny ČR. Od roku 2018 umísťujeme vyřazené knihy rovněž do Nemocnice Tábor a do domů s pečovatelskou službou.

Využíváme databáze Jmenné autority NK ČR a Souborný katalog ČR a zároveň do nich přispíváme. V souborném katalogu provádíme aktualizaci odběru periodik v naší knihovně.

Knižní fond nabízíme prostřednictvím online katalogu, doporučených knih v knihovně, tematickými výstavkami a seznamy, které zveřejňujeme na Facebooku. Dále nabízíme knižní tituly podle filmového programu Kina Svět Tábor.

Čtenáři

V roce 2020 bylo v knihovně zaregistrováno 6.331 čtenářů, z toho 948 dětí do 15 let. Bylo realizováno 213.338 výpůjček při 79.618 evidovaných návštěv v knihovně. V roce 2019 se jednalo o tato čísla: počet čtenářů 7.447, z toho dětí 1.395, výpůjček 298.665, návštěv 121.076.

Počet čtenářů v posledních letech mírně klesá. V roce 2020 statistická čísla ovlivnila především epidemie koronaviru Covid 19. Z tohoto důvodu měla knihovna 9 týdnů zavřeno a ve značné části roku byl provoz omezen pouze na výdej objednaných knih. Na začátku roku byla knihovna navíc týden uzavřena z důvodu zmiňovaných oprav v přízemí budovy.

Služby knihovny

Jako komentář činnosti a služeb knihovny v roce 2020 používáme pro tento rozbor hospodaření text určený pro městskou kroniku.

V roce 2020 jsme v knihovně nabízeli služby v hlavní budově v Jiráskově ulici i na čtyřech pobočkách knihovny - na Pražském Sídlišti, Sídlišti Nad Lužnicí, v Čekanovicích a v Náchodě. Starali jsme se o dvě stálé knihobudky - na vlakovém nádraží a náměstí TGM.

Důležitým mezníkem roku 2020 bylo dokončení strategie činnosti a rozvoje knihovny do roku 2030. Naší vizi dominuje obrazných pět "P": setkávání, prostor, pomoc, pozornost a paměť. Netušili jsme, jak pětice slov, kterou jsme ladili v týmu knihovny několik dlouhých měsíců ještě v předešlých letech, bude právě do toho roku 2020 dobře pasovat.

Potkávání

V knihovně nemohla proběhnout všechna uvažovaná setkání a akce. Z našich kulturních stálíc Vesmírný Tábor, Brain&Breakfast i Lidské tělo se konalo jen doslova pár přednášek. Moc nás to mrzí. Byl omezen, nejen v době hlavních restrikcí, samotný provoz knihovny tak, aby byl bezpečný pro návštěvníky i zaměstnance. Kontakt jsme se snažili udržovat přes stránky nového webu knihovny, prostřednictvím sociálních sítí nebo zprávami zasílanými přímo z knihovního systému.

Prostor: opravy přízemí knihovny

Na jaře jsme těsně před první vlnou epidemie dokončili opravy přízemí hlavní budovy knihovny v Jiráskově ulici. Týkaly se především toalet pro veřejnost. Kromě toho jsme nechali tento prostor proměnit v předsálí určené přímo pro knihovnické služby a příjemné posezení. V samotné půjčovně opravami vznikla tichá studovna s internetem i se zákoutím pro čtení časopisů a periodik. Čtenáři přijali situaci a dočasné nepohodlí s pochopením.

Nový prostor oslovuje návštěvníky vzdušností, použitými materiály, přehledností. Máme z toho radost. V přízemí knihovny jsme navíc zpřístupnili jednu samostatnou místnost, které říkáme klubovka a je určena pro akce a aktivity různého charakteru. Neplánovaně zatím nejvíc sloužila jako karanténní místnost pro odkládání vrácených knih, aby bylo co nejvíce zamezeno šíření koronaviru.

Pomoc: roušky, trasování, online služby, revize fondu

Kvůli situaci související s epidemií koronaviru Covid19 získala naše deklarovaná pomoc zcela jiný rozměr. Na jaře se knihovna stala sběrným místem pro příjem a výdej roušek od dobrovolných švadlen, byla kontaktním místem pro dobrovolníky organizované iniciativou Dobře v Táboře. Za březzen a duben 2020 nám v knihovně prošlo rukama více než 8000 doma ušitých roušek, které dobrovolníci ze sdružení Dobře v Táboře roznesli do nemocnice, na polikliniku, na "záchranku", do lékáren a drogerií a také k desítkám potřebných seniorů. Zhruba 600 kusů roušek od místních švadlen putovalo také k tábořským vojákům, kteří v době koronaviru sloužili na hranicích. Knihovna se tak stala majákem pro všechny, kteří buď sháněli nebo naopak chtěli darovat ručně šité roušky. Potěšilo nás, že lidí, kteří šili a darovali roušky potřebným, bylo mnoho. Balíčky s posledními rouškami jsme nabídli návštěvníkům knihovny za symbolický příspěvek, kterým jsme popořili služby Domácího hospice Jordán. V květnu (?) jsme hospici předali krásných 10 055 korun.

Na podzim bylo několik knihovnic k ruce pracovnícím Krajské hygienické stanice v Táboře při řešení situace ohledně šíření epidemie.

Kromě toho jsme nabízeli stálou pomoc s e-čtením, ovládáním internetu, mobilů a počítačů nejen seniorům. Knihy jsme více nabízeli v jejich elektronické verzi zdarma ke stažení, a to buď od Městské knihovny v Praze nebo komerčního distributora Palmknihy.

Doporučovali jsme také audioknihy (např. z online portálu Českého rozhlasu) i centrální portál knihoven www.knihovny.cz i s jeho subdoménou online.knihovny.cz. Portál Knihovny.cz totiž nabízí jednotný přístup ke službám českých a moravských knihoven, odkudkoliv a kdykoliv. Funguje pro vyhledávání knih, audioknih, e-knih, časopisů, a dokonce i článků, norem, patentů, legislativy a dalších dokumentů. Nouzový čas jsme využili také k revizi knihovního fondu. Prošli jsme knihu po knížce, starší knihy vyřadili a nové postavili na regály.

Pozornost: nový web, knihovní systém i otevírací doba

V červenci 2020 knihovna po mnoha letech změnila knihovní systém a přešla na opensourcový systém Koha. Je to změna hlavně pro knihovnice, pro čtenáře se promítla v jejich přístupu ke čtenářskému účtu přes webové rozhraní a rovněž v nové podobě vyhledávání knih přes internet - online katalogu.

Změnu knihovního systému doprovázelo i několik změn v knihovním řádu. Ty patrně nejdůležitější se týkaly ceníku: změnil se způsob výpočtu upomínek (2 Kč za knihu a den v prodlení ihned od prvního dne prodlení) a po dlouhé době došlo ke změně registračního poplatku: Od 1. 9. 2020 stojí roční registrace pro dospělé 150 Kč a pro děti 50 Kč. Nový knihovní řád je účinný od září 2020.

V srpnu se změnila také tvář webové prezentace knihovny na www.knihovnatabor.cz. Pro čtenáře je změna především vizuální. Nově implementovanou novinkou je rezervační systém na akce knihovny, který umožní nákup vstupenek a případnou rezervaci místa na kulturních a vzdělávacích akcích knihovny.

Po prázdninách a hlavně koronavirové odmlce jsme v knihovně prodloužili otevírací dobu. Snad čtenáře potěšilo, že v souhrnu je oproti dřívějšímu stavu otevírací doba navýšena z 40 hodin na 44 hodin týdně.

Paměť

V roce 2020 jsme se ve vzdělávacích aktivitách soustředili na seniory. Již tradiční Virtuální univerzitu 3. věku jsme doplnili i kurzem trénování paměti. Tyto aktivity jsme zvládli nabídnout i v době přísných opatření. Připomnělo nám to, že je dobré mít na paměti i plán B, a doufáme, že v roce 2021 nás nikoho nic nezaskočí.

Hvězdárna: nový web, kniha, astrokroužek

Hvězdárna si v roce 2020 připomněla 80 let od svého zpřístupnění veřejnosti. Třetí nejstarší hvězdárna v ČR je umístěna v posledním poschodí knihovny v Jiráskově ulici a její úctyhodný věk jsme si chtěli připomenout velkým Vesmírným dnem v květnu, Dnem otevřených dveří a geocachingovým megaeventem v říjnu, novým webem hvězdárny, letáky, publikací apod. Akce pro veřejnost nakonec kvůli situaci okolo koronaviru nemohly proběhnout. Pro malé nadšence ale v roce 2020 vznikl astrokroužek pod vedením hvězdáře Václava Vondruše v Domě dětí a mládeže Tábor. Knihovna pomáhala kroužek dostat do podvědomí veřejnosti pomocí sociálních sítí a plakátu.

Webové stránky www.hvezdarnatabor.cz jsou od počátku roku 2020 jedním z důležitých nástrojů pro prezentaci hvězdárny coby jednoho z nejpůsobivějších míst ve městě. Jejich návštěvníci najdou na webu aktuální zprávy z akcí a činnosti hvězdárny, informace o dění na noční obloze v daném měsíci, a také další střípky ze života na hvězdárně i za jejími branami. Přibývat budou rozhovory s tuzemskými osobnostmi z oblasti astronomie a kosmonautiky, ale také se známými lidmi tábořského regionu v jiných odvětvích naší společnosti. Obsah nového webu a další externí prezentaci hvězdárny má na starosti koordinátor Pavel Šácha.

Spolupráce

Tabook

Knihovna se dlouhodobě zapojuje do garantování jedné části programu festivalu malých nakladatelů Tabook. Jedná se o seminář pro učitele a knihovníky a případné přidružené aktivity pro veřejnost. V roce 2020 se jednalo o semináře na podporu čtení s Ninou Rutovou nebo představitelkami projektu Mravnečí Chůva. Dále knihovna hostila několik autorských čtení a setkání se spisovateli dětských knih a povedlo se uspořádat výstavu děl výtvarníka Antonína Šíta.

Seminář SECAP

V září nabídla knihovna prostory Městu Tábor pro uspořádání veřejného semináře, který představoval pakt starostů a primátorů pro klima a energii, k němuž se Město Tábor připojilo. Tématem akce byly plány a možnosti města směřující k naplnění podmínek paktu a to snížení emisí CO₂ ve městě do roku 2030 o 40% stávající produkce.

Další spolupráce

- MěÚ Tábor: zasílání monitoringu tisku
- MěÚ Tábor – Odbor kultury a cestovního ruchu: spolupráce na kulturním kalendáři
- Nemocnice Tábor: půjčování audioknih, umisťování vyřazených knih, půjčování odborné literatury
- G-Centrum: čtení seniorům
- Mateřské, základní a střední školy z Tábora i okolí
- Střední škola obchodu, služeb a řemesel a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky: praxe studentů oboru informační služby
- Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Tábor a Botanická zahrada: spolupráce na pořadech pro děti a literární soutěži
- Městská knihovna Tábor je členem Svazu knihovníků a informačních pracovníků, Sdružení uživatelů knihoven a projektu Centrální portál knihoven (www.knihovny.cz)

Regionální funkce

Městská knihovna Tábor je pověřena Jihočeskou vědeckou knihovnou k výkonu tzv. regionálních funkcí. Znamená to, že především metodicky spravuje knihovny sídlící na území bývalého okresu Tábor. Tuto činnost vykonává Regionální oddělení.

V roce 2020 bylo na Tábořsku registrováno 99 knihoven, z toho 14 profesionálních.

Bylo provedeno

- 283 konzultací
- 116 metodických návštěv
- 21 revizí (zrevidovaných 79.610 svazků) v knihovnách na Tábořsku
- příprava a rozvoz 130 výměnných souborů (13.945 svazků)

Další aktivity

- zpracování statistik
- hodnocení a porovnání knihoven
- distribuce knih z projektu Česká knihovna
- pravidelné zveřejňování informací na webu knihovny

Organizační a správní opatření

Kontroly

V roce 2020 proběhla kontrola Krajské hygienické stanice Jihočeského kraje (15. 5. 2020) se zaměřením na dodržování opatření vedoucích k ochraně zdraví zaměstnanců i návštěvníků knihovny v souvislosti s epidemií koronaviru covid 19. Kontrola neshledala nedostatky a nevznesla žádné požadavky na nápravu. Dále se uskutečnila veřejnoprávní kontrola zřizovatele knihovny – města Tábora. Knihovna přijala opatření ke třem zjištěním, jež se týkala zpracování objednávek, nedostatku ohledně vedení pokladny a nedostatku ve vnitřních ekonomických směrnicích. Zápisy z kontrol jsou řádně uloženy v knihovně.

Dále byly provedeny běžné pravidelné kontroly týkajících se BOZP a revizí (elektro, hasící přístroje, výtahy).

Studentské praxe

V roce 2020 vykonávali u nás v knihovně průběžnou i souvislou praxi žáci SOŠ obchodu, služeb a řemesel - obor informační služby. Praxe byla ovlivněna epidemií koronaviru covid 19, přesto se povedlo praktickou výuku pro dotčené žáky zajistit téměř v plném rozsahu.

Investice a opravy

V roce 2020 byla dokončena oprava přízemí knihovny v Jiráskově ul. Jednalo se především o opravy toalet pro veřejnost a kanalizačního potrubí a přilehlého okolí. Podrobněji jsou opravy popsány v kapitole Služby knihovny.

Hospodaření

- viz Hospodářský rozbor

Výhled rozvoje

- Řešení údržby a oprav, případně celkové rekonstrukce budovy v Jiráskově ul. v souladu se strategií knihovny
- Rozvoj služeb s ohledem na strategické dokumenty
- Celkově viz Strategie knihovny.

Tábor dne 22. 2. 2021

Zpracovala: Mgr. Eva Staněk,

ředitelka MěK Tábor

Stav knihovního fondu knihovny ke dni 31. 12. 2020

Do fondu MěK bylo doplněno celkem 6.003 sv.

z toho:

pro výměnný fond 1.896 sv.

pro vlastní fond MěK Tábor 4.107 sv.

z toho:

knihy 5.238 sv.

audiovizuální a zvukové dokumenty 437 sv.

stolní hry a hudebniny, 39 sv.

Z fondu MěK bylo vyřazeno celkem 6.375 sv.

z toho :

výměnný fond 182 sv.

vlastní fond MěK 6.193 sv.

z toho:

knihy 4.693 sv.

audiovizuální a zvukové dokumenty 11 sv.

Knihovní jednotky celkem: 173.151 sv.

z toho:

výměnný fond 37.598 sv.

vlastní fond MěK 135.553 sv.

knihy 154.688 sv.

z toho:

beletrie dospělí 72.088 sv.

naučná dospělí 51.840 sv..

beletrie mládež 24.333 sv.

naučná mládež 6.763 sv.

Uživatelé a návštěvníci knihovny v roce 2020

ČTENÁŘI (registrovaní uživatelé).....	6.331
z toho do 15 let.....	948
 NÁVŠTĚVNÍCI	201.724
návštěvníci knihovny	86.684
akce kulturní.....	372
akce vzdělávací.....	1.918
internet.....	1.526
 On-line katalog – přístup mimo knihovnu.....	79.387
On-line katalog – přístup z knihovny.....	20.544
Uživatelské konto – přístup mimo knihovnu.....	38.653
Uživatelské konto – přístup z knihovny.....	1.182
Vstup do databází	153
Návštěvy webu	102.555
 Výpůjčky dospělí - naučná.....	46.217
Výpůjčky dospělí - beletrie.....	119.695
Výpůjčky mládež/děti - naučná	3.310
Výpůjčky mládež/děti - beletrie	15.820
Periodika	14.070
CD.....	8.480
Mapy	346
Filmy	2.834
Společenské hry.....	2.367
Elektronické čtečky.....	30
VÝPŮJČKY CELKEM.....	213.338
Výpůjčky e-knih	1.829